

Verohallinto
PL 325
00052 VERO

LAUSUNTO

Valtiovarainministeriö
PL 28
00023 Valtioneuvosto

2.3.2018

Viite / Diaarinumero
VM003:00/2018
A4/00 00 00/2018

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Verohallinnon lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta.

Ehdotuksen tavoitteena on täyttää rahanpesun ja terrorismin rahoituksen estämiseksi annetut Euroopan valvontaviranomaisten tekniset sääntelystandardit ja ohjeet sekä varmistaa Finanssivalvonnan oikeus käsitellä tehtävissään Harmaan talouden selvitysyksikön tuottamia velvoitteidenhoitoselvityksiä.

Lausunto

Verohallinto kannattaa ehdotusta. Verohallinto pyytää Valtiovarainministeriötä kuitenkin ottamaan huomioon seuraavat näkökohdat jatkovalmistelussa.

Verohallinnon on vaikea arvioida esityksen taloudellisia vaikutuksia. Verohallinnon puolelta tietopyynnöt ovat todennäköisesti tapauskohtaisia. Finanssivalvonnalta saatavien tietojen käsittelyllä on merkitystä verotuksen toimittamisen ja verovalvonnan näkökulmasta.

Finanssivalvonnan tiedonsaantioikeuden toteuttaminen velvoitteidenhoitoselvityksillä ei ole merkittäviä vaikutuksia Verohallinnolle Siltä osin kuin tiedot on kuitenkin tarkoitus saada teknisen yhteyden välityksellä suojaan Verohallinnolta, tulee ottaa huomioon se, että Verohallinnolla ei ole tarvittavia yhteyksiä ja palveluita valmiina jolloin tietoluovutuksen toteuttaminen edellyttää riittäviä resursseja.

Verohallinnon tiedonsaantioikeus

Verohallinnon näkemyksen mukaisesti tietojenvaihtoa koskevien säännösten tulisi olla täsmällisiä jotta säännösten käytännön soveltamisesta ei aiheudu ongelmia. Säännösten sanamuotojen ei myöskään tulisi olla ristiriidassa keskenään. Soveltaminen voi olla tulkinanvaraista silloin, kun tietoja luovuttavan ja tietoja pyytävän tahon säännöksissä käytetään erilaisia sanamuotoja,

Verohallinnon tiedonsaantioikeus sivullisilta perustuu verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 3 lukuun. Viranomaisen erityisestä tiedonantovelvollisuudesta säädetään lain 20 §:ssä, jonka mukaisesti valtion ja kunnan viranomaisen sekä muun julkisyhteisön on Verohallinnon pyynnöstä annettava tai esitettävä tarkastettaviksi sellaiset tiedot, jotka saattavat olla tarpeen verotusta tai muutoksenhakua varten ja jotka selviävät viranomaisen tai muun julkisyhteisön hallussa olevista asiakirjoista tai muutoin ovat tämän tiedossa, jos tiedot eivät koske sellaista asiaa, josta lain mukaan ei saa todistaa. Verotukseen vaikuttavia taloudellista asemaa koskevia tietoja ei kuitenkaan saa kieltäytyä antamasta.

Verohallinnon tiedonsaantioikeus on siten laaja silloin kun kysymys on verotukseen vaikuttavista taloudellista asemaa koskevista tiedoista.

Lausunnolla olevan ehdotuksen mukaisesti Finanssivalvonnasta annetun lain 71 §:ään lisättäisiin uusi 16) kohta, jonka mukaisesti Finanssivalvonnalla olisi oikeus antaa Verohallinnolle "tietoja, joilla saattaa olla merkitystä Verohallinnon valvoessa veromenettelystä annetun lain (1558/1995) 17 a, 17 b, 17 c ja 17 d §:ssä säädettyjä velvoitteita". Ehdotuksesta ei ilmene, sovellettaisiinko tätä vain silloin kun Finanssivalvonta arvioi itse jonkun tiedon olevan tarpeen Verotusmenettelystä annetun lain 17 a – d §:n valvonnassa vai onko säännös tyhjentävä siltä osin mitä tietoja Finanssivalvonta voi ylipäätensä antaa Verohallinnolle ja mitä tarkoitusta varten.

Verohallinnon näkemyksen mukaisesti verotusmenettelystä annetun lain 20 §:n mukainen viranomaisen erityinen tiedonantovelvollisuus on kattava eikä erityissääntely ole tältä osin tarpeen. Silloin, jos Finanssivalvonnasta annetun lain systematiikan näkökulmasta tietojen antamisesta on tarpeen säännellä nimenomaisesti, tulisi sääntelyn olla riittävän kattava ja vastata verotusmenettelylain sanamuotoa. Lisäksi tulee ottaa huomioon myös se, että Verohallinnolla on verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 10 §:n nojalla oikeus käsitellä saamiaan tietoja kattavasti kaikissa verohallintolain 2 §:n mukaisissa tehtävissä.

Verohallinto ehdottaa, että ehdotetusta säännöksestä tai sen perusteluista ilmenisi onko tarkoituksena säännellä tietojen antamisesta Verohallinnolle tyhjentävästi vai onko kysymys vain oikeudesta antaa tietoja oma-aloitteisesti ehdotuksessa mainituissa tilanteissa. Tarkoituksenmukaista ei ole se, että ehdotetulla säännöksellä rajattaisiin Verohallinnon nykyisiä tiedonsaantioikeuksia. Rahanpesulain valvonnassa havaituilla laiminlyönneillä on merkitystä verovalvonnassa laajemmin kuin lausunnolla olevassa esityksessä on mainittu. Tiedot ovat tarpeen esimerkiksi voitonjaon ennakonpidätyksen toimittamisessa, lähdeverotuksen ja harmaan talouden toimijoiden verotuksen toimittamisessa sekä verovalvonnassa yleisesti.

Finanssivalvonnan oikeus saada tietoja Verohallinnosta

Hallituksen esitysluonnoksen mukaisesti Finanssivalvonnan tiedonsaantioikeutta täsmennetään siinä tarkoituksessa, että Harmaan talouden selvitysyksikkö voi tuottaa veloitteidenhoitoselvityksiä Finanssivalvonnan lakisääteisissä tehtävissä.

Verohallinto pitää tätä tarkoitusta kannatettavana. Veloitteidenhoitoselvitysten käyttäminen tarkoittaa tiedonsaantioikeutta Verohallinnolta ja käytännössä sitä, että Verohallinnolla on velvoite tuottaa tarvittavat tiedot vaikka ne olisi saatavissa veloitteidenhoitoselvityksellä. Verohallinnon käsityksen mukaan lain valmistelun yhteydessä ei ole selvitetty säädösten vaikutuksia tältä osin. Verohallinnolla ei ole valmista teknistä ratkaisua esityksessä tarkoitettun laajan tietoineiston tuottamiseksi ja tietojen antaminen tapahtuisi osin manuaalisena työnä.

Muut ehdotukset

Lausunnolla olevassa luonnoksessa ehdotetaan myös rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain täydentämistä. Verohallinto ehdottaa, että samassa yhteydessä lain 1 luvun 6 ja 7 §:ää täydennetään vastamaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/849) ja FATF 2012 suosituksen sisältöä.

Voimassa olevassa kansallisessa sääntelyssä ei ole mainittu trustien kaltaisia järjestelyitä ja tämä on aiheuttanut epäselvyyttä. Suomea sitovat kansainväliset verosopimukset ja direktiivi hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla edellyttävät finanssilaitoksia tutkimaan ja tunnistamaan trustien kaltaisten oikeudellisten järjestelyiden tosiasialliset edunsaajat siinä laajuudessa kuin Rahanpesudirektiivissä ja FATF 2012 suosituksessa on edellytetty. Selkeyden vuoksi lain 1 luvun 6 § olisi hyvä ulottaa koskemaan myös trustien kaltaisten oikeudellisten järjestelyiden tosiasiallinen edunsaajaa.

Henkilöstörahastojen osalta on ollut epäselvyyttä siitä, kuka katsotaan niiden kontrolloivaksi henkilöksi eli käytännössä kuka katsotaan niiden rahanpesulain tarkoittamaksi tosiasialliseksi edunsaajaksi. Selkeyden vuoksi lain 1 luvun 7 §:ään tulisi lisätä, että henkilöstörahastolaissa (934/2010) tarkoitetun henkilöstörahaston tosiasiallisina edunsaajina pidetään hallituksen jäseniä. Ehdotettu lisäys toisi oikeusvarmuutta henkilöstörahastoille, raportoiville finanssilaitoksille ja rahanpesulain tarkoittamille ilmoitusvelvollisille.

Pääjohtaja

Markku Heikura

Erityisasiantuntija

Taito von Konow

